

Eriyttämisen ulottuvuuksia (A. Laaksonen & H. Martinmäki)

Opetuksen eriyttämisellä on tärkeä rooli oppilaan koulunkäynnin tukemisessa ja opetuksen järjestämisessä. Eriyttämisen tarkoitus on turvata jokaiselle oppilaalle mahdollisuus itsensä kehittämiseen, kasvuun ja oppimiseen omista edellytyksistään ja elämäntilanteestaan lähtien. Ensisijainen keino tukea oppilasta on luokassa tapahtuva eriyttäminen. Eriyttäminen koskee kaikkia oppilaita, sekä heitä, jotka etenevät nopeasti ja kaipaavat lisähaasteita että heitä, joilla on oppimisessaan erilaisia vaikeuksia. Eriyttämisen keinoja ovat oppisisältöjen, opetusmenetelmien ja opiskelumateriaalin muokkaaminen siten, että yleisopetuksen tavoitteet saavutetaan. Eriyttäminen voi olla oppilaiden tilapäistä ryhmittelyä tai oppimisympäristön muokkaamista eriytyväksi.

Opetuksen eriyttäminen voi tapahtua ryhmämuotoisena tai yksilöllisenä. Opetuksen eriyttäminen voidaan jakaa a) erilaistavaan ja b) yhtenäistävään eriyttämiseen. Esimerkiksi tukiopetuksessa on kyse yhtenäistävästä eriyttämisestä, jossa oppilasta autetaan saamaan muut kiinni.

Opetuksen eriyttämisellä on kolme ulottuvuutta: tavoitteet, aika ja työtavat. Tavoiteeriyttämisessä oppilailla on joko samat (yhtenäistäminen) tai erilaiset (erilaistaminen) tavoitteet. Kun opettaja antaa esim. kotitehtäväksi tehtävät, joita oppilas ei ole ehtinyt tunnilla tehdä, on kyseessä aikaeriyttämisestä. Myös tunnin ulkopuolinen tukiopetus kuuluu tähän eriyttämismuotoon. Kun oppilaille annetaan mahdollisuus itse valita opiskelun muoto, on kyseessä työtavoilla eriyttämisestä.

Tuettu perusopetus

opettajan toteuttama opetuksen eriyttäminen

opettajan toteuttama opetuksen eriyttäminen tukiopetuksen avulla

mahdollisen koulunkäyntiavustajan tuki

opettajan ja erityisopettajan suunnitelma ja toteuttama opetuksen eriyttäminen omassa luokassa

samanaikaisopetus

osa-aikainen erityisopetus

erityisopetukseen siirretty oppilas opiskelee tuettuna omassa luokassa

pienryhmäopetus joissakin oppiaineissa ilman erityisopetussiirtoa

Kaikille oppilaille kuuluva opiskelun yleinen tuki käsittää opiskelun ohjauksen, oppilashuollon, vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön, kerhotoiminnan sekä oppimissuunnitelman käytön ja tukiopetuksen. Opiskelun yleinen tuki suunnataan tasapuolisesti kaikille oppilaille. Esi- ja perusopetuksen sekä perusopetuksen ja toisen asteen välinen yhteistyö on merkittävää opiskelua tukevassa työssä.

Opinnoissa tilapäisesti jälkeen jääneille tai muutoin erityistä tukea tarvitseville oppilaille tulee antaa tukiopetusta. Tukiopetus on eriyttämisen muoto, jolle on ominaista yksilölliset tehtävät, yksilöllinen ajankäyttö ja ohjaus. Ennen kuin oppilaan menestyminen oppiaineessa tai aineryhmässä arvioidaan heikoksi, hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua tukiopetukseen. Tukiopetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella.

Oppimissuunnitelman tarkoituksena on helpottaa opetuksen eriyttämistä. Sen mahdollisesta laatimisesta päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppimissuunnitelma voidaan laatia kaikille oppilaille tai vain joillekin erityisille ryhmille. Tukea opiskelussaan tarvitseville oppilaille sekä maahanmuuttajille oppimissuunnitelma laaditaan tarvittaessa. Sitä voidaan käyttää opiskelun apuvälineenä myös, kun tavoitteena on oppilaan lahjakkuuden tukeminen.

”Minkä kuulen, sen unohdan; minkä näen, sen muistan; minkä teen, sen ymmärrän”. (Vanha kiinalainen ajattelma)